

آرمان ملی – احسان اسقایی: فیلترینگ در جهان امروز پدیده‌ای است که عملاً کارکرد خود را از دست داده و در بسیاری از کشورها به عنوان ابزاری ناکارآمد کنتر گذاشته شده است. اما در ایران ماجرا همچنان متفاوت است. هنوز برای رفع فیلتر پلنفرم هایی که به طور طبیعی بخشی از زندگی دیجیتال مردم در جهان هستند، دولت‌ها باید از هفت‌خان رستم عبور کنند. دولت وعده داده بود که مسیر دسترسی آزاد به اطلاعات را باز کند اما نتیجه آن گونه که انتظار می‌رفت پیش نرفته است. به همین دلیل موضوع رفع فیلتر برای بخش قابل توجهی از جامعه امروز نه فقط یک بحث فنی بلکه مطالبه‌ای سیاسی و اجتماعی است. مطالبه‌ای که حتی در رقابت های انتخاباتی نیز نقش تعیین کننده پیدا کرده است. مردم به مسعود پزشکیان، رئیس‌جمهور فعلی رای دادند در حالی که او در میان شعارهایش وعده روشن و صریحی درباره رفع فیلترینگ داده بود. اکنون با وجود گذشت چند ماه از آغاز به کار دولت هنوز بخش هایی از این وعده محقق نشده، هرچند که دولت توانسته در چند مرحله برخی سکوها را از فیلتر خارج کند. با این حال بسیاری از کاربران معتقدند این اقدامات دیر هنگام بوده و طعم آزادسازی در این فضا «گس» شده است. زیرا سال‌ها تجربه استفاده اجباری از فیلتر شکن نه تنها اعتماد عمومی را کاهش داده بلکه به بخشی از زیست مجازی ایرانیان تبدیل شده است.

رفع فیلتر ۲ اپلیکیشن مهم

در دوره جدید وباییگیری های وزارت ارتباطات و رئیس‌جمهور، واتساپ و بخشی از خدمات گوگل پلی از فیلتر خارج شدند. این اقدامات یک پیام مهم داشت و آن اینکه دولت اراده‌ای عملی برای برداشتن محدودیت‌ها دارد اما با وجود این گشایش ها، دو اپلیکیشن بسیار پرطرفدار یعنی تلگرام و اینستاگرام همچنان در وضعیت فیلتر باقی مانده‌اند. در جلسات شورای عالی امنیت ملی و فضای مجازی، درباره اینستاگرام اجماع کافی شکل نگرفته و برخی اعضا همچنان بر محدودیت آن اصرار دارند. از همین رومی‌توان چندان امیدوار بود که اینستاگرام در کوتاه مدت رفع فیلتر شود اما وضعیت تلگرام متفاوت است. از میان سخنان برخی مقامات و نمایندگان مجلس چنین بر می‌آید که سختگیری گذشته درباره تلگرام کاهش یافته و حتی گفته می‌شود که مذاکرات و توافقاتی در جریان است. همین مسئله گمانه‌زنی‌ها درباره احتمال رفع فیلتر تلگرام را تقویت کرده و امید اجتماعی در این زمینه بالا رفته است.

یک پک فیلتر تا ماه آینده؟

الیاس حسرتی، رئیس‌شورای اطلاع‌رسانی دولت، در پایان جلسه هیأت دولت با حضور در جمع خبرنگاران توضیحاتی درباره روند عملیاتی رفع فیلترینگ ارائه کرد. به گفته او، رئیس‌جمهور از نخستین روزهای فعالیت دولت تأکید داشته که باید فیلترینگ بر داشته شود و برنامه‌ریزی دولت نیز در همین مسیر بوده است. حسرتی تأکید کرد که پزشکیان از روی شعار سخن نگفته، بلکه از ابتدای کار «تلاش مضاعف» آغاز کرده و جلسات متعددی در این باره با شورای عالی فضای مجازی و نیز در جلسات سران سه قوه برگزار شده است. او در بخشی از اظهارات خود به نکته‌ای کلیدی اشاره کرد و افزود: «امروز حدود ۸۰ درصد مردم ایران فیلتر شکن نصب کرده‌اند». این آمار نشان می‌دهد که فیلترینگ نه تنها مانع دسترسی مردم نشده بلکه آنها را به استفاده گسترده تر و پرحرتر از ابزارهای دورزدن فیلتر سوق داده است. به گفته حسرتی، فیلتر شکن‌ها علاوه بر آسیب‌های امنیتی، کیفیت شبکه را مختل و هزینه‌های اضافی و دروش مردم تحمیل می‌کنند. او همچنین تصریح کرد که فروش فیلتر شکن‌ها اکنون به بازاری چند صد میلیاردی تبدیل شده است؛ بازاری که به طور طبیعی از تداوم فیلترینگ سود می‌برد. حسرتی با اشاره به جلسات فشرده اخیر عنوان کرد: در یکی از این جلسات، پس از بحث و جدل فراوان، تصمیمات مهمی گرفته شد؛ از جمله حل مشکل واتساپ و بخشی از گوگل پلی و همچنین تسهیل دسترسی دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی به یوتیوب. او افزود: «امیدوارم با توجه به تلاش‌های رئیس‌جمهور، تا یک‌ماه آینده شاهد یک «قدم» مثبت دیگر باشیم». هرچند نام پلنفرم‌ها خود را در کار گذاشته و سعی در سرکشی از احتمال رفع فیلتر تلگرام حکایت داشت. حسرتی درباره روش پزشکیان نیز توضیح داد که رئیس‌جمهور نه اهل تنش است و نه به دنبال پیشبرد امور با دعواست. او می‌خواهد با قوانین واقعی و طبیعی، با بحث و گفت‌وگو، مخالفان را قانع کند تا تصمیم نهایی به نفع مردم باشد.

رفع فیلتر: یک ضرورت

دسترس مردم به شبکه آزاد اطلاعات نه یک لطف بلکه حق شهروندی است. تجربه جهانی نشان می‌دهد که محدودیت‌های شدید اینترنت، نه تنها کارآمد نیست بلکه فاصله مردم با حکومت (افزایش می‌دهد و قدرت رسانه‌ای کشور را تضعیف می‌کند. در حال حاضر برخی کاربران از مسیریهای دیگر اینترنت آزاد دسترسی دارند و گسترش فعالیت شرکت‌های بزرگ عرضه اینترنت مانند استارلینک، نشان می‌دهد ادامه فیلترینگ به سرعت اثر خود را از دست خواهد داد. از سوی دیگر در ایالات متحده لایحه‌ای با حمایت دوج‌زیم مطرح شده که شفاف‌تر شدن فرآهم‌کردن دسترسی آزاد را بدون محدودیت مردم ایران به اینترنت جهانی است. اگر چنین برنامه‌ای اجرایی شود، عمل‌توان کنترل و قابلیت‌انگیزی دولت‌ها در این مورد کاهش می‌یابد. در چنین شرایطی منطقی و کم هزینه‌ترین کار این است که قبل از شکل گرفتن اجبار در این حوزه، خود دولت فیلترینگ را رفع کند.

«آرمان ملی» تلاش تندروها برای اجرای قانون حجاب را بررسی می‌کند

از سکتۀ تقلبی تا تهدید مقامات؟

سکینه سادات پاد در گفت‌وگو با «آرمان ملی»: نظام، تسلیم تندروی هانمی شود

نارند و صرفا به هر نحوی که شده منویات خود را دنبال می‌کنند.

تلاش بی‌اثر تندروها

حجاب امری فرهنگی و اجتماعی است که با فرهنگ‌سازی و اقناع‌گری می‌توان در جامعه اجرا کرد؛ اما اینکه برخی اشخاص و جریان‌ات بخواهند با تحرکات تندروانه حجاب را از مساله‌ای فرهنگی به یک مقوله سیاسی و امنیتی تبدیل آنطور که هست مخالفند و قائل به اصلاحات بنیادین هستند. این در حالی است که در این میان تندروها طی این مدت طرح‌هایی را در دستور کار داشتند تا به نحوی بخواهند مصوبه شام را ردور زده و خود مستقیما به اجرای قانون حجاب بپردازند. طرح‌هایی مثل عفاف و حجاب و کلینیک ترک بی‌حجابی، حجاب‌بان و... که تلاش‌هایی ناموفق برای رسیدن به اهداف مورد نظر بود. هر چند که طی این مدت تجمعاتی نه چندان قابل توجه نیز برگزار شد که تأثیری نداشت و صرفا به جهت تحت فشار گذاشتن نهادهای مسئول برگزار شد. اما نکته مهم این است که عدم ابلاغ و اجرای قانون حجاب موایب بسیاری هم داشته که حتی جریان مخالف و منتقد دولت نیز بدان اذعان دارند. یکی از مهم‌ترین این موایب و ثمرات در جریان جنگ تحمیلی ۱۳ روزه ایران با رژیم صهیونیستی بود که عدم ابلاغ باعث شد تا جامعه در یک همگرایی و اتحاد مقدس برای ایران ایستاگی کرد. چه اینکه اگر آن زمان قانون حجاب ابلاغ شده بود نه تنها شاهد این اتحاد نبودیم بلکه شاید اتفاقات ناخوشایند دیگری نیز رخ می‌داد. حال اینکه تندروها و همراهان شان به چنین چیزهایی باور

«آرمان ملی» در گفت‌وگویی چالش‌های حوزه زنان را تحلیل می‌کند

لایحه حمایتی زنان در راهروهای مجلس

زهرا نژاد بهرام: مطالبات زنان هر روز گسترده‌تر می‌شود

و نماینده ادوار شورای شهر پایتخت در واکنش به الزام قانون‌گذارها برای افزایش حمایت‌های قانونی از زنان به خبرنگار «آرمان ملی» می‌گوید: «در دهه‌های اخیر بحث ظرفیت‌سازی برای پاسخ‌گویی به مطالبات زنان، از موضوعات محوری در عرصه سیاست‌گذاری و جامعه‌شناسی بوده است. امروز سه سطح از ظرفیت‌ها حاکمیتی، اجتماعی و فردی در برابر مجموعه‌ای از خواسته‌های زنان قرار دارد که هرکدام نقش ویژه‌ای در تحقق این مطالبات ایفا می‌کنند. هرچند اقداماتی در این زمینه انجام شده، اما واقعیت نشان می‌دهد این تلاش‌ها همچنان با نیازهای واقعی زنان فاصله دارد و لازم است رویکردهای تازه‌تری وارد میدان سیاست‌گذاری شود. رشد آموزش رسمی و غیررسمی، افزایش به حمایت‌های اجتماعی و تجربه زیسته نوین زنان، در مجموع باعث شده است خودباوری و توانمندی زنان نسبت به گذشته به طور قابل توجهی افزایش یابد». او در همین مورد ادامه می‌دهد: «مطالبات زنان هر روز گسترده‌تر و متنوع‌تر می‌شود و داده‌های مطالعات میدانی نیز این مسئله را تأیید می‌کند. برای نمونه بررسی‌های انجام‌شده در کلانشهرهای کشور نشان می‌دهد که یکی از مهم‌ترین چالش‌ها، موضوع نابرابری در بازار کار است. به‌گونه‌ای که نرخ بیکاری زنان تحصیل‌کرده دو برابر مردان گزارش شده و زنان سرپرست خانوار که جمعیتی میلیونی را تشکیل می‌دهند با مشکلات مضاعفی روبه‌رو هستند. از سوی دیگر سهم زنان در هیات‌های علمی دانشگاه‌ها همچنان محدود و حضورشان در مقاطع تحصیلات تکمیلی نسبت به مردان کمتر است. این ارقام نشان می‌دهد زنان با وجود رشد علمی و اجتماعی، همچنان در مسیر دستیابی به فرصت‌های برابر با سدهای ساختاری مواجه‌اند. در چنین بستری، شکل‌گیری مطالبات ویژه امری طبیعی است و این خواسته‌ها نشانه‌ای از تحول عمیق در اندیشه، تجربه و پیوند های اجتماعی زنان به شمار می‌آید. امروز زنان علاوه بر بیان مطالبات خود، نیازمند ایجاد سازوکارهایی هستند که صدای آنان شنیده شود. فشار همین مطالبات بوده که بسیاری از نهاد‌های سیاسی و اجتماعی را به تجدید نظر در رویکردها واداشته و موجب افزایش حضور زنان در فهرست‌های انتخاباتی شده است. امروز زنان اولویت‌های خود را تعیین می‌کنند و این نشانه‌ای از بلوغ اجتماعی آنان است. اگر سیاست‌گذاران به این اولویت‌ها توجه کنند، تعامل و انسجام اجتماعی تقویت

از حضور نزد ضابط سرباز می‌زند. با همراهی به عمل آمده از سوی مقام قضایی تصمیم بر این می‌شود ضابط پرونده تحقیقات خود را در ساختمان دادسرا انجام دهد و فرد یاد شده به عنوان مطلع به دادسرا فراخوانده می‌شود. با مراجعه این فعال اجتماعی سیاسی برای انجام تحقیقات در تاریخ ۱۶ آذرماه که این روند نیز یکساعت و سی دقیقه به طول می‌انجامد، وی بلافاصله محل دادسرا را ترک کرده یک روز بعد با پای خودش از منزل به بیمارستان مراجعه کرده و اظهار می‌کند مشکلات پزشکی دارد ساعت ۱۱ و ۱۴ روز دوشنبه ۱۷ آذرماه ۱۴۰۴ وی تحت نظر پزشکان قرار می‌گیرد تا علائم وی بررسی شده و نتایج آزمایش‌ها مشخص شوند. با گذشت ساعاتی از تحت نظربودن وی پس از انجام معاینات و آزمایش‌های لازم پزشکی، پزشکان عنوان می‌کنند وی مشکل بالینی حادی ندارد. مطالب عنوان شده در فضای مجازی و از تریبون مجلس در مورد سکتۀ فرد مورد اشاره صحت ندارد».

تندروها از شعام تمکین کنند

یک حقوقدان و فعال حقوق زنان در خصوص نوع مواجهه حاکمیت با مساله حجاب اظهار داشت: تأثیرات این مواجهه بر روی مردم بیشتر است تا مردم. ببینند که یک قوه عاقله‌ای در قوه قضاییه هست که در مقابل تندروی با هر شکل آن می‌ایستد. سکینه سادات پاد در خصوص برخورد تندروهای مجلس با این مساله به «آرمان ملی» گفت: اینکه نماینده‌ای فقط برای یک نفر وقت مجلس را بگیرد نشان می‌دهد که در شرایط کنونی داریم یک نوع قبیله‌گرایی را تجربه می‌کنیم. وی افزود: من واقعا به قوه قضاییه تبریک می‌گویم که بدون اوردن بی‌بسیاری با هر چیزی که مخل نظم امنیت است، روی تبعیض می‌دهد برخورد می‌کند.

اگر تجمعات نیازمند سازوکاری برای همه شهروندان و همه ملزم به رعایت فرایند قانونی هستند این همه شامل همه ایرانیان می‌شود حال پاد باشد یا طالبی دارستانی، هیچ فرقی نمی‌کند. «دستار ویژه رئیس‌جمهور فقید در پیگیری حقوق و آزادی‌های اجتماعی بیان کرد: موضع من قیقا موافق با موضعی است که دبیرخانه شورای عالی امنیت ملی گرفته یعنی در شرایط کنونی امنیت ملی و مصلحت عمومی اقتضا می‌کند که اگران‌شاید شد، تا زمانی که بالاترین نهاد امنیتی کشور بر تصمیمش باقی است، بی‌استثنا همه باید گوش کرده و تمکین کنند. بعد است که قوه عاقله نظام بخواهد تسلیم تندروی‌ها شود.

تکذیب اصل ماجرا
در بی‌حاشی رخ‌دهد پیرامون شایعه سکتۀ مهری طالبی دارستانی، مدیر اجرایی ستاد امر به معروف و حمایت برخی نمایندگان مجلس از این اتفاق مرکز رسانه قوه قضاییه ضمن تکذیب این ماجرا طی اطلاعیه‌ای بدان واکنش نشان داد. در این اطلاعیه آمده است: «چندی پیش شکایتی از سوی حراست تعدادی از نهاد‌ها مطرح می‌شود پرونده با ورود به عدلیه به یکی از ضابطان قضایی ارجاع شده و دستگاه نظارتی تحقیقات خود در این زمینه را آغاز می‌کند. با تکمیل تحقیقات ابتدایی، ضابط نفراتی از جمله یکی از فعالان اجتماعی، سیاسی را برای تحقیق به عنوان مطلع فراخوانده اما فرد مورد اشاره

می‌شود؛ اما بی‌توجهی به آنها نوعی نادیده‌گرفتن نیمی از جامعه است. زنان ستون خانواده و عامل ثبات اجتماعی هستند و پاسخ‌دادن به مطالبات آنان ضرورتی انکارناپذیر برای پیشرفت جامعه محسوب می‌شود.

تأکید قالیباف بر حقوق زنان

در این بین برخی مسئولان کشور تلاش دارند تا لایحه‌های حمایتی از زنان را به سرانجامی برسانند ولی در ادامه از مجلسی به مجلس دیگر بدون اینکه به فرجامی برسد دست به‌دست می‌شود. در این مورد محمدباقر قالیباف، رئیس مجلس شورا، در دیدار اعضای فراکسیون زنان مجلس که به مناسبت روز مادر برگزار شد، با اشاره به نیاز جامعه زنان به حمایت‌های قانونی گفت: «یکی از اشکالات اساسی این است که ما مردان می‌خواهیم برای حوزه زنان تصمیم‌گیری کنیم و غالبا به موضوع زنان در جامعه به عنوان یک مساله نگریسته‌ایم. نه یک فرصت. تجربه نشان داده است که زنان با فاصله قابل توجهی نسبت به مردان، فسادستیزتر هستند و در شاخص‌های نظیر سلامت اداری، شفافیت و اثرگذاری مدیریتی، عملکرد به مراتب موفق‌تری دارند». قالیباف در بخش دیگری از سخنان خود به وضعیت لایحه حفظ کرامت و حمایت از زنان در برابر خشونت اشاره کرد و با انتقاد از طولانی شدن روند بررسی آن ادامه داد: «این لایحه ۱۵ سال است که معطل مانده و باید هرچه سریع‌تر تعیین تکلیف شود. رهبر معظم انقلاب نیز اخیرا در بیانات‌شان صریحانست به خشونت علیه زنان هشدار داده‌اند؛ بنابراین نباید درگیر بحث بر سر واژگان شویم، بلکه باید قانون را به سرانجام برسانیم. اکنون پنج میلیون زن سرپرست خانوار در کشور داریم. بسیاری از زنان مسئولیت کامل اداره زندگی را برعهده دارند؛ از این رو ما نیازمند قوانین صریح و قاطع برای حمایت از آنان هستیم. مجلس تمام‌قد در کنار فراکسیون زنان ایستاده است تا این مسائل، از جمله موضوع مهریه و حقوق بانوان را در چارچوب قانون حل و فصل کند». قالیباف همچنین در ادامه به نقش محوری زنان در نهاد خانواده پرداخت و اضافه کرد: «اگرچه نقش بانوان در جامعه حیاتی است، اما معنای زندگی مومنانه، حرکت دوشادوش زن و زن و مرد است. خداوند به زنان قدرتی عطا کرده که طبق تعبیر رهبر انقلاب، آنان ستون، فرمانده و محور خانواده هستند».

سیاست

گزارش

روایت هادی خانیکی از بازسازی اعتماد عمومی پس از جنگ شاهد کاهش رضایت اعتماد و امید به آینده هستیم

باید از پزشکيان حمايت و انتقاد راهگشا کرد

یک استاد ارتباطات دانشگاه در خصوص ریزش سرمایه اجتماعی مسعود پزشکیان اظهارداشت: به نظر من، بحث سرمایه اجتماعی و وضعیت آن در ایران، از اهمیتش بیشتر از آن است که روی مصداق‌های خاص صحبت کنیم. به این معنا که اگر سرمایه اجتماعی در وضعیت خوبی نیست که به نظر می‌آید بر اساس همه مطالعاتی که انجام گرفته است در وضعیت خوبی نیست جهت مشخص و خاصی ندارد که بگوییم نسبت به آقای پزشکیان یا دولت کاهش پیدا کرده است. اساسا سرمایه اجتماعی در سه پیمایش ملی که انجام گرفته بود، در سه سطح سرمایه اجتماعی کلان، خرد و میانه سنجیده می‌شود. سرمایه اجتماعی کلان که شاید مهم‌ترین بخش باشد، به میزان اعتمادی که جامعه به حاکمیت، خود و امیدی که به آینده دارد، بر می‌گردد. خبرنگاران نوشت: هادی خانیکی گفت: سرمایه اجتماعی میانی به دو دستگاه‌هایی مانند دولت و بخش‌های مختلف آن و نهاد‌های دیگری مانند مجلس، قانونگذاری، قوه قضاییه و امثال این‌ها و همچنین میزان اعتمادی که به گروه‌های سیاسی، اجتماعی و میزان مشارکت جامعه در امور مختلف برمی‌گردد. از جمله بالاترین مصداقش، شرکت در انتخابات و مشارکت‌های سیاسی است. نهایتا سرمایه اجتماعی در حد خرد، شامل میزان اعتمادی است که افراد نسبت به خود دارند و اینکه چقدر خود را موثر می‌دانند و حاضرند اثربخشی داشته باشند. در بخش سرمایه اجتماعی میزان اعتماد، مشارکت، امید به آینده و رضایت سنجیده می‌شود. خودش یک پدیده چند وجهی و درهم تنیده است که از مسائل نزدیک و مبتلا به مانند معیشت، زندگی، اشتغال و زمینه‌های اقتصادی شروع می‌شود تا وضعیت‌های دورتری مانند وضعیت فرهنگی و اجتماعی و تحولاتی که در جامعه و در سبک زندگی و باورها و نظایر این‌ها رخ می‌دهد. وی افزود: البته برای سنجش سرمایه اجتماعی، طبیعتا رصد منظم افکار عمومی از این جهت اهمیت دارد که افکار عمومی نسبت به چه مسائلی و طی چه دوره‌هایی تغییر می‌کند؛ بهتر می‌شود یا بدتر؟ مثلا در مورد مساله‌ای که درباره میزان رضایت یا عدم رضایت از عملکردهای دولت آقای پزشکيان اشاره کردید، ما در همین سال‌بجاری سه مقطع از می‌توانیم مقایسه کنیم. مقطعی که قبل از جنگ ۱۲ روزه و تجاوز اسرائیل به ایران رخ داد، مقطعی که جامعه در جنگ قرار گرفت و مقطعی که بعد از جنگ شکل گرفته است.

بود و نبود بی‌اعتمادی

وی ادامه داد: در بازه بعد از جنگ، در هر کدام از این‌ها می‌توانیم بخش‌های کوچک‌تری انتخاب کنیم؛ مثلا انتخابی که نقاط عطفی در سیاست خارجی است؛ اسنپ یک تصویب می‌شود و قبل و بعد از آن و همچنین نظایر اینها؛ ولی اگر بخواهیم تقسیم‌بندی کوچک را کنار بگذاریم و تقسیم‌بندی کلی را نگاه کنیم، می‌بینیم که آقای پزشکیان ۱۴۰۳ را معیاری برای سرمایه اجتماعی است. پزشکيان و دولت بگیریم، می‌بینیم حدود ۵۰ درصد جمعیت ایران وارد انتخابات شدند و آقای پزشکيان در میان آن‌هایی که وارد انتخابات شدند، رای اکثریت را گرفته است و بخش زیادی از آن ۵۰ درصدی که وارد انتخابات نشده‌اند، منتقدان و معترضانی بودند که همگرایی با رویکرد‌ها و شعارهای انتخاباتی دارند. یعنی خواستار تغییر رویه‌ها و رویکرد‌های رسمی و نگاهی هستند که حاکمیت به شهروندی و گروه‌های پیشران تغییر در ایران داشته است؛ یعنی جوانان، زنان و اقوام که ویژگی مشترک شان هم عدییت با تبعیض است و خواستار دوری از تبعیض در حکمرانی هستند. اینها اگر چه در انتخابات شرکت نکرده‌اند، ولی با رویکرد تغییر یا اصلاح شیوه حکمرانی، همراه و هم‌نوا هستند. بخشی هم در جامعه وجود دارد که کلا از اصلاحات و شیوه اداره کشور مایوس و طبیعتا مخالف است و اگر نگاه کنیم، معمولا در سه دهه گذشته به نوعی مخالف وضعیت بوده‌اند. این استاد ارتباطات بیان کرد: پس این اکثریت غالبی که وارد تعامل و هم‌نوایی با دولت و حاکمیت شده است، به دنبال تغییر روش‌هایی بودند که از آن ناراضی است. وقتی ایران مورد تهدید قرار گرفته است، مساله بزرگ‌تری به نام ایران اولویت قرار می‌گیرد و احساس عمومی جامعه هم این بوده است که دولت در این مدت، به‌رغم همه محدودیت‌ها و ناتوانی‌هایی که داشته، کارش را نسبتا خوب انجام داده است. در نتیجه میزان رضایت، اعتماد و امید به آینده که مولفه‌های سرمایه اجتماعی هستند، بالا رفته است. ولی بعد از جنگ، به میزانی که می‌بیند امید به تغییری که در رسانه‌ها و فضای عمومی و در توجه به زندگی و در فضای سیاسی و رسانه‌ای بوده است کم شده و محدودیت‌ها زیاد شده است و با همان تعبیری که در رسانه‌ها به کار می‌رود، تنظیم شیوه‌های حکمرانی در خیلی از قسمت‌ها به تنظیم کارخانه برگشته است، در اینجا شاهد کاهش رضایت و یا اعتماد و امید به آینده هستیم. معتقد به این هستم که باید از آقای دکتر پزشکيان حمایت کرد و انتقاد از دولت کرد، ولی این انتقادات باید راهگشا باشد که زمانی اینطور است که جامعه دچار یک مشکل درهم تنیده و پیچیده می‌شود. وی در خصوص بی‌اعتمادی اظهار کرد: بی‌اعتمادی یکدفعه به وجود نمی‌آید که یکدفعه هم مرتفع شود. بی‌اعتمادی بر اساس زیسته‌های مردم و شهروندان و کسانی شکل گرفته است که خواستار اصلاح و تغییر هستند. طبیعتا رویکرد‌هایی می‌توانند این بی‌اعتمادی را کم کنند که هم آن جنبه‌های راهبردی را و هم جنبه‌های خردای را داشته باشد. تاکید می‌کنم که زاویه نگاه من اگر چه دور از سیاست و روابط بین‌الملل و اقتصاد نیست، ولی نقطه کانونی زاویه نگاه من، ارتباطات است. جامعه‌ای را می‌بینم که فقط نگران معیشت خود نیست، بلکه خسته از بی‌اعتمادی شده است.